

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING
 Kansli Nyköping

DOM
 2011-02-07
 Meddelad i
 Nyköping

Mål nr
 10201-10
 Enhet 3

Handläggare: Lisa Willman

SÖKANDE

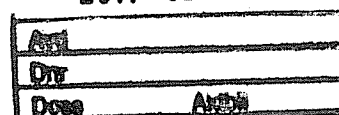
Eskilstuna Dentallaboratorium Aktiebolag, 556277-5394
 Rademachergatan 19
 632 20 Eskilstuna

2011-02-08

MOTPART

Landstinget Sörmland
 Upphandlingsenheten
 611 88 Nyköping

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Förvaltningsrättens beslut den 21 december 2010 upphör därmed att gälla.

Dok.Id 35426

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 194 611 25 Nyköping	Folkungavägen 4	0155-200450 E-post: forvaltningsrattenilinkoping@dom.se	0155-200490	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

BAKGRUND

Landstinget Södermanland (landstinget) har genomfört en förenklad upphandling enligt LOU. Upphandlingen avser tandtekniska tjänster.

Genom tilldelningsbeslut den 29 september 2010 tilldelades anbudsgivare upphandlingen enligt följande huvud- och delgrupper:

- Närservicelaboratorium, Eskilstuna – Tandstödd protetik, Tandstödd protetik cad-cam, Avtagbar protetik, Implantat, Implantat cad-cam, Ortodonti och Bettfysiologi,
- Närservicelaboratorium, Nyköping – Samtliga delgrupper
- Närservicelaboratorium, Katrineholm – Samtliga delgrupper
- Fjärrservicelaboratorium klass 1 – Tandstödd protetik, Tandstödd protetik cad-cam, Avtagbar protetik, Implantat, Implantat cad-cam, Ortodonti och Bettfysiologi.
- Fjärrservicelaboratorium klass 2 – Tandstödd protetik, Tandstödd protetik cad-cam, Avtagbar protetik, Implantat, Implantat cad-cam, Ortodonti och Bettfysiologi

Genom tilldelningsbeslutet antogs anbudet från Praktikertjänst AB, JP Dental, Eskilstuna för delgruppen närservicelaboratorium, Eskilstuna; tandstödd protetik. Eskilstuna Dentallaboratorium Aktiebolag (Bolaget) rangordnades som nr.2 avseende Närservicelaboratorium, Eskilstuna; Tandstödd protetik cad-cam. Avseende Närservicelaboratorium, Eskilstuna; Avtagbar protetik rangordnades bolaget som nr.4. Samt avseende Närservicelaboratorium, Eskilstuna; Bettfysiologi rangordnades bolaget som nr.4. Övriga delgrupper tilldelades andra anbudsgivare enligt inbördes rangordning.

Förvaltningsrätten beslutade den 21 december 2010 med stöd av

16 kap. 2 § andra stycket LOU, i dess lydelse före den 15 juli 2010, att landstingets upphandling om tandtekniska tjänster, 10-008, inte får avslutas innan något annat har beslutats.

ANSÖKAN M.M.

Bolaget ansöker om överprövning av upphandlingen avseende delgruppen närservicelaboratorium Eskilstuna; Tandstödd protetik då de anser att de obefogat blivit bortplockade från upphandlingen i denna del. Vidare ansöker de om överprövning av upphandlingen i sin helhet eftersom det inte framgått av underlaget för upphandlingen att de var tvungna att i ansökan göra skillnad mellan närservicelaboratorium och fjärrlaboratorium. Bolaget yrkar att förvaltningsrätten förordnar att upphandlingen i dessa delar ska avslutas först efter att rättelse har skett. Bolaget anför till stöd för sin talan bl.a. följande. Bolaget hade missat att fylla i en prisuppgift på delgruppen tandstödd protetik, åtgärd 140. Bolaget fick ett mail från landstinget där det stod att prisuppgift saknades och att de därför tolkade det som att priset skulle vara noll kronor. Bolaget svarade att priset skulle ändras till 100 kronor. Då de sedan inte hörde något mer från landstinget antog de att allt var i sin ordning. I efterhand visade det sig att det inte var möjligt att ändra en prisuppgift och de uteslöts från den delupphandlingen. Detta anser de att landstinget borde ha upplyst dem om i deras mail eftersom de då inte hade de ändrat prisuppgiften utan låtit den stå kvar som den var.

Vidare anser de att det inte framgick i underlaget för upphandlingen att de skulle specificera sina ansökningar som när- eller fjärrlaboratorium. Det framgår av underlaget att närservicelaboratorium och fjärrlaboratorium ska inge samma svar och det enda som skiljer dem åt är leveranstiden. Fördelningen mellan pris och leveranstid finns inte angiven och ger därvid landstinget vid avrop fri prövningsrätt mellan de olika leverantörerna inom de

tre grupperna när-, fjärr 1- och fjärr 2 laboratorium. Det framgår inte när och vad som styr när de olika laboratorierna ska användas.

Landstinget motsätter sig bifall till ansökan och anför bl.a. följande. Vad gäller kompletteringen av prisuppgift framgår det av 15 kap. 12 § andra stycket LOU att upphandlande myndigheter får begära att anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. I förevarande fall meddelade handläggare på landstinget bolaget att prisuppgift saknades och att de då tolkade den tomma positionen som noll. Till svar fick de att detta inte stämde utan att priset skulle uppgå till 100 kronor. Av förfrågningsunderlaget framgår att prislistor för respektive område som offereras ska fyllas i och bifogas anbudet. Således utgör en fullständigt ifylld prislista ett obligatoriskt krav. Enligt kammarrätten i Stockholm, mål nr 5226-07, har uttalats att ett förtydligande eller en komplettering inte får leda till att annat än marginella sakuppgifter tillförs ett anbud. Landstinget har gjort bedömningen att en komplettering av en prisuppgift inte är av marginell art. Därmed är landstinget oavsett den fakultativa bestämmelsen i 15 kap. 12 § LOU förhindrad att genomföra den omdiskuterade kompletteringen.

Angående fördelningen av uppdrag mellan anbudsområdena framgår av förfrågningsunderlaget att upphandlingen är uppdelad i tre delar som benämns huvudgrupper: Närservicelaboratorier samt Fjärrservicelaboratorier klass 1 och 2. I kravspecifikationen T2 framgår att det handlar om olika delar med olika krav. Att förfrågningsunderlaget i denna del uppfyller de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna har förvaltningsrätten i Linköping uttalat i dom 8592-10, daterad den 13 december 2010. Landstinget menar att upphandlingen genomförts med beaktande av kraven i LOU och i enlighet med de upphandlingsrättsliga principerna.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämplig lagstiftning är enligt övergångsbestämmelser lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, i dess lydelse före den 15 juli 2010.

Av 1 kap. 1 § LOU framgår att en leverantör som anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 § får i en framställan till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärder enligt den paragrafen.

Av 15 kap. 12 § LOU framgår att en upphandlande myndighet får tillåta att en anbudssökande eller anbudsgivare rättar en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudsansökan eller anbudet. Myndigheten får begära att en ansökan eller ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning.

Av 16 kap. 2 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Av 1 kap. 9 § LOU framgår följande. Upphandlande myndigheter skall behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I RÅ 2002 ref. 50 uttalade Regeringsrätten att de skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte

träds för när. Vidare anförde Regeringsrätten bl.a. att LOU inte ger närmare besked om hur ett förfrågningsunderlag ska vara utformat eller hur en utvärderingsmodell ska vara konstruerad. I kravet på affärsmässighet får anses ligga att ett förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen och att en utvärderingsmodell ska vara så utformad att den är ägnad att leda till ett rättvisande resultat, d.v.s. att det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt antas.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Förvaltningsrätten har att ta ställning till huruvida bolaget felaktigt blivit utesluten från anbudsgivning då de ändrat en prisuppgift samt huruvida fördelningen av uppdrag mellan anbudsområdena varit otydlig.

Angående ändringen av prisuppgift gör förvaltningsrätten följande bedömning. Bestämmelsen i 15 kap. 12 § LOU, i dess lydelse före den 15 juli 2010, medger rättelse av uppenbara fel i anbud eller anbudsansökningar, förutsatt att särbehandling eller konkurrensbegränsning inte uppkommer. Risk för diskriminering kan uppkomma om den rättelse som görs innebär att anbudet i praktiken blir ett annat än det som ursprungligen lämnats. I detta fall består felet i att en prisuppgift saknades i det inlämnade anbudet. Detta fel kan enligt förvaltningsrättens mening inte anses som uppenbart på det sätt som avses i 15 kap. 12 § LOU, i här aktuell lydelse.

Den upphandlande myndigheten har en möjlighet att begära att ett anbud eller en ansökan förtydligas eller kompletteras. Bestämmelsen är avsedd att tillämpas restriktivt. Ett förtydligande eller en komplettering får inte leda till att annat än marginella sakuppgifter tillförs ett anbud eller ansökan. Det är anbudsgivaren själv som ansvarar för att anbudet är komplett vid anbudsinlämningen.

Av de administrativa föreskrifterna för upphandlingen, daterad den 18 mars 2010, framgår under rubriken Obligatoriska krav att förutsättningen för att ett anbud skall kunna prövas, utvärderas och antas är att de obligatoriska krav som finns i förfrågningsunderlaget med bilagor är uppfyllda. Av kravspecifikationen för upphandlingen daterad den 18 mars 2010 framgår under punkt 8.2 att leverantören skall redovisa priser i enlighet med uppställningen i bilaga 3; Prislista om anbud lämnas som Närservicelaboratorium, bilaga 4; Prislista om anbud lämnas som Fjärrservicelaboratorium klass1 och bilaga 5; Prislista om anbud lämnas som Fjärrservicelaboratorium.

Bolagets anbud saknade en prisuppgift vilket är ett obligatoriskt krav för upphandlingen. Landstinget har således haft fog för sitt beslut att utesluta bolaget ur upphandlingen. Bolagets ansökan om överprövning ska därmed avslås.

Angående frågan huruvida fördelningen av uppdragen mellan anbudsområdena varit oklar gör förvaltningsrätten följande bedömning. Liksom i förvaltningsrätten i Linköpings mål nr 8592-10 där samma fråga tas upp gällande nämnda upphandling 10-008, finner förvaltningsrätten att den i förfrågningsunderlaget angivna uppdragsfördelningen mellan de tre huvudgrupperna närservice- och fjärrservicelaboratorier klass 1 och 2, är tillräckligt tydlig för att uppfylla kraven på ett förfrågningsunderlag enligt LOU:s mening. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D-LOU).

Helena Sohl

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1D LOU